

Lääne-Viru maakonnas Tapa vallas Kõrvekülas Loobu metskond 38 maaüksusel riigimetsa kvartali RA075 eraldisel 8 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes metsaomaniku Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi RMK) volitatud esindaja Tarmo Tamm poolt 11.01.2025 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Lääne-Viru maakonnas Tapa vallas Kõrvekülas Loobu metskond 38 maaüksusel (katastritunnus 40001:001:0220) riigimetsa kvartali RA075 eraldisel 8 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 RMK volitatud esindaja Tarmo Tamm esitas 11.01.2025 Keskkonnaametile metsateatise riigimetsa kvartali RA075 eraldisel 8 lageraie tegemiseks. Raie on kavandatud 1,04 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 391 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr 50001097963 all.

Kavandatava raieala mõjualasse (milleks on 30 m)¹ jäävad Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Kõrvemaa loodusala ja Kõrvemaa linnuala ning Vabariigi Valitsuse 17.03.2023 määrusega nr 32 „Kõrvemaa maastikukaitseala kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud Kõrvemaa maastikukaitseala Jäneda sihtkaitsevöönd. Kaitse-eeskirja § 3 järgi on kaitseala valitseja Keskkonnaamet.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lg-s 2 sätestatud tähtajast.

¹ Runnel, K. 2021. RMK rakendusüuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.
https://media.rm.ee/files/Rakendusüuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Riigimetsa kvartali RA075 eraldisel 8 kavandatakse lageraiet 1,04 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 391 tm. Lageraie on uuendusraie (MS § 28 lg 4 p 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lg 6). Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemnepuudeks jäetavad 20–70 hajali või mõnepuuliste gruppidega paiknevad mändi, arukaske, saart, tamme, sangleppa, künnapuud või jalakat ühe hektari kohta ja elujõuline järelkasv ning säilikpuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad (MS 29 lg 1). Lageraie järgselt on metsaomanikul kohustus tagada metsa uuenemine (MS § 24 lg 3, § 25 lg 1).

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Kavandatav raieala asub Lääne-Viru maakonnas Tapa vallas, kus kehtib Tapa Vallavolikogu 29.09.2022 otsusega nr 48 kehtestatud Tapa valla üldplaneering², millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatava lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud Keskkonnaministri 27. detsembri 2006. a määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“ (edaspidi MME) §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

² Kättesaadav: [Üldplaneering - Tapa Vallavalitsus](#)

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Loobu metskond 38 maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m) ei ole ühtegi teist kavandatavat raieala.

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub jänesekapsa-pohla kasvukohatüübis. Eraldisel 8 kasvab valmiva metsa arenguklassi kuuluv männi enamusega puistu.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavatest raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, ala ei paikne veekogude rannal või kaldal ega märgalal ning seal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kõrvemaa maastikukaitseala kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Kõrvemaa linnuala ja Kõrvemaa loodusala koosseisu. Kõrvemaa maastikukaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud kaitse-eeskirja § 1 lg-s 1. Jämeda sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on Sinijärve allikate, allikasoo- ja metsakoosluste loodusliku seisundi taastamine ja säilitamine, elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 9 lg 2).

Kultuuriväärtuseid raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava lageraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatavate raiete mõju keskkonnaelementidele:

Vesi - raiealal ega selle läheduses ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima - kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega ei mõjuta see eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raie on kavandatud 1,04 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 391 tm, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordne lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatav raieala asub Kõrvemaa loodusalal ja Kõrvemaa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ (edaspidi korraldus nr 615) lisa 1 p 1 alapunktis 20 ja p 2 alapunktis 158.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Kõrvemaa linnuala ja Kõrvemaa loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi³ artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsoelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁴ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

Looduskaitseseaduse (LKS) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

³ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁴ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01) lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁵ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatav raieala ei asu Kõrvemaa looduslal ja linnualal, kuid loodus- ja linnuala paikneb raieala mõjualas. Kavandataval raiealal on kaardiandmetel küll piirikattuvus loodus- ja linnualaga, kuid loodus- ja linnualaga kattuv alal raiet ei tehta (kattub siseriiklikult kaitse alla võetud Kõrvemaa maastikukaitseala Jäneda sihtkaitsevööndiga, kus majandustegevus ja loodusvarade kasutamine on keelatud (LKS § 30 lg 2).

Kõrvemaa loodusala ja Kõrvemaa linnuala kaitse-eesmärkide kaitse on tagatud siseriikliku kaitseala (Kõrvemaa maastikukaitseala) moodustamisega. Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paika panemisel ja kaitsekorra kavandamisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud. Kavandatava raiega raiutakse väike osa Kõrvemaa loodusala ja Kõrvemaa linnuala ringpiirist, võrreldes kogupiiriga.

Kavandataval raiealal ei ole registreeritud Kõrvemaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe, kuid raieala 30 m mõjualas asub metsaelupaigatüüp *9010 (vanad loodusemetsad), mis on Kõrvemaa loodusala kaitse-eesmärgiks.

Metsaelupaigatüübi alal raiet ei toimu, seega elupaiga pindala ei vähendata. Uuringu (Runnel, K. 2021) andmetel võib piirnev raie 30 m servavööndis vähendada nii sihtliikidele olulisi elupaiku (struktuurielemente) kui ka otseselt sihtliikide ohtrust ja liigirikkust. Seega, metsaelupaigale võib mõjuala ulatuses lageraie (ja teiste raiete, mille tulemusel tekib lage ala) tegemisel olla negatiivne mõju. Antud juhul puudub raiealal ja elupaigal ühine piir (vahele jääb 4-5 m laiune metsariba), elupaik on pindalalt raiealaga võrreldes tunduvalt suurem, elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur säilivad.

Puistu raiumine kavandataval raiealal ei mõjuta elupaikasad negatiivselt kaugemal kui 30m.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid kvartalit läbib tee. Seega, materjali kokkuvedu toimub kvartali RA075 piires, ümbruses registreeritud loodusdirektiivi (metsa) elupaiku läbimata ning väljavedu toimub mööda kinnistut läbivat teed.

Kuna kavandatava raieala 30 m mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eespool käsitletule muid Kõrvemaa loodusala ja linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatav raietegevus alade kaitse-eesmärke ei kahjusta. Raie ei mõjuta ebasoodsalt Kõrvemaa loodusala ega linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatav raieala ei asu Kõrvemaa maastikukaitsealal, kuid maastikukaitseala paikneb raie mõjualas. Mõju Kõrvemaa maastikukaitseala kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Kõrvemaa loodusala ja Kõrvemaa linnuala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

⁵ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Loodusdirektiivi metsaelupaigatüübi *9010 (vanad loodusmetsad) kaitse kuulub ka Kõrvemaa maastikukaitseala kaitse-eesmärkide hulka (kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p 2).

Kavandataval raialal ega selle mõjualas ei leidu muid Kõrvemaa maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid, mida raie mõjutaks, samuti ei esine seal muid kaitstavaid loodusobjekte. Kuna raieala jääb looduskaitseala piiridest väljapoole, siis raie ei mõjuta ebasoodsalt Kõrvemaa maastikukaitseala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Riigimetsa kvartali RA075 eraldisel 8 kavandatakse lageraiet 1,04 ha suurusel alal ja selle mõjualas ei kavandata muid raieid, seega koosmõju ei ole.

Puistu vastab MS § 29 lg-s 4 ja metsa majandamise eeskirja §-s 3 sätestatud lageraiet lubavatele kriteeriumitele. Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Raie tegemisel tuleb järgida sihtkaitsevööndi piiri. Kavandataval raialal on kaardiandmetel piirikattuvus Kõrvemaa maastikukaitseala Jäned sihtkaitsevööndiga, kus majandustegevus ja loodusvarade kasutamine on keelatud (LKS § 30 lg 2).

Säilikipuid tuleb lageraielangile jätta vastavalt MS § 29 lg 1 p 3 nõuetele (vähemalt 5 tm/ha). Nõuded säilikuude ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks jäetavate puude ja nende säilitamise kohta on sätestatud MME §-s 13.

LKS § 55 lg-st 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Kavandataval lageraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Kõrvemaa loodusala ja Kõrvemaa linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.

2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.

3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.

4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Mirjam Veeroja
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond